

Qishloq hayoti

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI IJTIMOY-IQTISODIY GAZETASI

1974-yil 1-yanvardan chiqqan boshlagan

2022-yil 19-mart, shanba

№ 11 (9175)-son

e-mail: infoqishloqhayoti@mail.ru

@Qishloqhayoti_gazetasi

КУЧЛИ ВА САМАРАЛИ ТИББИЁТ ТИЗИМИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ – ХАЛҚПАРВАР ДАВЛАТНИНГ ЭНГ АСОСИЙ ВАЗИФАСИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг соғлиқни сақлаш соҳаси вакиллари билан очик мулоқот шаклидаги учрашувда сўзлаган нутқи

Ассалому алайкум, азиз дўстлар!
Хурматли тиббиёт соҳаси вакиллари, йиғилиш қатнашчилари!
Юртимизда гўзал баҳор нафаси кезиб юрган мана шу ёруғ кунларда – Наврўзи олам арафасида тиббиёт соҳасининг жонкуяр вакиллари бўлган сиз, муҳтарам юртдошларимиз билан дийдор кўришиб турганимдан беҳад мамнунман.

Ҳаёт ҳақиқати шуни кўрсатадики, фақатгина соғлом халқ, баркамол миллат буюк ишларга қодир бўлади.

Эл-юртимиз азалдан шифокорларни инсон саломатлигини асрашдек эзу ва савобли ишга бутун борлигини бағишлаган фидойи зотлар, деб билади ва ҳаммиса қадрлайди. Чунки одамлар сизларга ўзларининг энг бебаҳо бойлиқларини – ҳаётларини ишониб топширади. Буюк бобомиз Абу Али ибн Синонинг: **“Инсон дардига дармон бўлмоқ – олижанобликнинг энг юксак намунаси”**, деган сўзлари ҳам бу фикрни тасдиқлайди.

Туб ислохотларимизнинг дастлабки кунларидан бошлаб биз халқимиз соғлигини мустаҳкамлашга энг устувор вазифа деб қараб келмоқдамиз. Утган беш йилда бу борада катта ишларни амалга оширдик, илгор хорижий ютуқларни ўрганиб, етарли тажриба туғладик. Келгуси беш йилда ҳам аҳолимизни сифатли ва малакали тиббий хизмат билан таъминлаш, соғлом турмуш тарзини кенг қарор топтиришни Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегиясининг энг муҳим йўналиши сифатида белгилаб олдик.

Бугун сизлар билан соғлиқни сақлаш соҳасининг умумий аҳоли, уни ривожлантириш масалалари, тизимдаги долзарб муаммоларни очик-ойдин муҳокама қилиб, навбатдаги вазифаларни аниқлаб оламиз.

Мен ҳар сафар ҳудудларга борганимда, албатта тиббиёт масканларига киришга, шифокорлар билан учрашишга ҳаракат қиламан. Лекин сизлар билан мана шундай кенг даврада, очик мулоқот шаклида биринчи марта кўришиб турибмиз.

Бугун соҳадаги ютуқни – ютуқ, камчилиқни – камчилик деб айтиб, тизимдаги “касалликлар”га тўғри диагноз қўйиб, уларнинг давосини топишга ҳаракат қилишимиз зарур.

Тиббиёт шундай соҳаки, унга дахлдор бўлмаган инсоннинг ўзи йўқ. Ҳаммамиз ҳам иссиқ жонмиз, тиббиёт муассасаларига кунда-кунора мурожаат қилганда кишини топиш қийин.

Барчамизга аёни, одам соғлом бўлмаса, унга иш ҳам, моддий неъматлар ҳам, ҳаёт қувончлари ҳам татимайди. Шу боис ўз фуқароларининг соғлигини ҳимоя қилиш, кучли ва самарали тиббиёт тизимини шакллантириш – халқпарвар давлатнинг энг асосий вазифаларидан ҳисобланади.

Албатта, касалликни кечикиб даволагандан кўра, унинг олдини олган ҳар томонлама афзалдир. Имом Мотуридий ҳазратларининг: **“Тирликки қадрига соғлиқ пайтингда етгин”**, деган сўзларида чуқур маъно бор.

Юртимизда ҳар кун янги фарзандлар туғилмоқда. Аҳолимиз сони ҳозирги вақтда 35 миллиондан ошди.

Бу ўз навбатида, халқимизга муносиб турмуш шароити яратишни, аввало, тиббиёт соҳасида олиб бораётган ишларимизни мутлақо янги босқичга кўтаришни тақозо этади.

Бу борада утган даврда кўп ишларни амалга ошириб, салмоқли натижаларга эришдик. Лекин ҳали қатор муаммолар, камчилик ва нуқсонлар ўз ечимини кутиб турибди. Шу сабабли соҳадаги вазиятни танқидий таҳлил қилиб, мавжуд муаммоларни тизимли ҳал қилиш вақти-соати келди, деб ўйлайман.

Хурматли соғлиқни сақлаш ходимлари!

Сизларга маълумки, охириги йилларда тиббиёт соҳасига ажратилётган маблағлар ҳажми кескин оширилди. Жумладан, 2022 йилнинг ўзига соҳага бюджетдан 24 триллион сўм ёки 2016 йилга нисбатан 4 баробар кўп маблағ йўналтирилмоқда.

Утган беш йилда шифохоналар ва тез тиббий ёрдам пунктларини дори-дармон, тиббиёт буюмлари билан таъминлашга ажратилётган маблағлар 12 баробар кўпайтирилди. Шу даврда соғлиқни сақлаш тизимини яхшилаш учун халқаро молия ташкилотларидан 700 миллион доллардан зиёд маблағлар жалб қилинди.

Булларнинг ҳисобидан тизимда нима ўзгарди?

Энг аввало, бирламчи тиббиёт бўғинини мутлақо янги ёндашувлар асосида тубдан ўзгартиришга киришдик. Бу борада утган йилдан бошлаб ҳар бир маҳаллада “хонадонбай” ишлайдиган тиббий бригадалар ташкил этилди. 2021 йилдан бошлаб бирламчи бўғинда аҳолини 66 турдаги дори воситалари билан бепул таъминлаш йўлга қўйилди. Ҳозирги вақтда шамоллаш, қон босими, юрак хуружи, қандли диабет, ошқозон ва нафас йўллари касалликларини даволаш учун энг зарур дориларни одамларимиз ортқиқа сарсон бўлмасдан, оилавий шифокор пунктлари ва поликлиникалардан олишмоқда.

Аҳолига сифатли тиббий ёрдамни кенгайтириш мақсадида бирламчи тизимга 20 мингта ўрта тиббиёт ходимлари қўшилди. Шунингдек, қишлоқларда жойлашган 801 та оилавий поликлиника янги замонавий “УЗИ” ва “ЭКГ” аппаратлари билан таъминланди. Шу орқали қишлоқ ва маҳаллаларда 8 турдаги янги тиббий хизматлар йўлга қўйилди. Жумладан, саломатлик кўрсаткичлари бўйича хавф гуруҳига кирган 12 миллион аҳолини мақсадли скринингдан ўтказиш бошланди. Буларнинг барчаси, ўз навбатида, сифатли тиббий хизматларни “маҳаллагача тушириш” бўйича муҳим қадамлар бўлди. Бундан ташқари, юқори малака ва технологияларни талаб қиладиган тиббий хизматлар кўпими ҳам кенгаймоқда. Авваламбор, ҳудудларда 23 та республика ихтисослашган тиббиёт марказининг юздан ортқи филиаллари ўз фаолиятини бошлади. Натихада илгари пойтахтда амалга оширилган 210 турдаги операция ва диагностика жараёнларини маҳаллий шифохоналарда ўтказиш имконияти яратилди.

Шу билан бирга, 130 турдаги жарроҳлик амалиётлари вилоят шифохоналарида, 60 тури эса туманларда биринчи марта йўлга қўйилди. Сўнгги беш йилда 200 турдаги янги жарроҳлик амалиёти жорий этилгани, жумладан, буйрак ва жигар трансплантацияси республикамиз шифохоналарида йўлга қўйилгани айниқса эътиборлидир. Мисол учун, пойтахтимиз ва ҳудудларда ўтказилган буйрак трансплантацияси орқали шу кунгача 700 га яқин фуқароларимизнинг ҳаёти сақлаб қолинди.

Ҳаммамиз яхши биласиз, авваллари ҳар йили минглаб юрт-

дошларимиз даво истаб чет элга боришга мажбур эди. Тасаввур қилинг, одам ўзи оғир касал бўлса, қанча вақт, қанча маблағ сарфлаганидан ташқари, жонини ҳам хатарга қўйиб, бегона юртларда сарсон бўлиб юради.

Эндиликда яратилган янги шароит ва имкониятлар ҳисобидан илгари хорижда бажарилган қиммат операциялар ўзимизнинг шифокорлар томонидан амалга оширилаётгани албатта катта ютуқдир. Ахир, бир одамни дарддан халос қилиб, соғлигини тикласак, ҳаётга қайтарсак, бу – бутун оиланинг бахтини, келажагини таъминлаш дегани эмасми?

Хабарингиз бор, яқин-яқинга ҳаётимизда аҳолининг республика тиббиёт марказларида даволаниши учун “ордер” деган бир эски тизим бор эди. Ушбу “ордер”лар қозғош шаклида юриштириб, аксарият ҳолларда таниш-билишчилик асосида бериб келингани ҳеч кимга сир эмас.

Шу билан бирга, “ордер” учун маблағлар республика тиббиёт марказларига бемор келса-келмаса, унинг миқдори етарлими ёки йўқми, бундан қатъи назар, ҳар йили ўтказиб келинган. Оқибатда ҳақиқий эҳтиёжи бор аҳоли даволаниши учун йиллаб навбатда турган бир вақтда айрим марказлар самарасиз молиялаштириб келинган. Биз бундай амалиётдан тўлиқ воз кечиб, эҳтиёмдан аҳоли учун республика тиббиёт марказларида хизмат кўрсатишнинг очик ва шаффоф, янги тизимига ўтдик.

Энди ихтисослашган марказларда бепул даволанадиган касалликлар рўйхати шакллантирилиб, тиббий ёрдам учун йўлланма ҳақиқий эҳтиёжи бор аҳолига “электрон навбат” асосида берилмоқда. Энг муҳими, бу тизимга асосан маблағлар марказга эмас, балки даволаниши зарур бўлган аниқ беморга ажратилмоқда.

Мисол учун, илгари туғма юрак нуқсонни бор болага операция учун республика марказига 3 миллион сўм маблағ ажратилган. Қолган 20-30 миллион сўмлик харажати эса ота-онаси кўтаришга мажбур бўлган. Эндиликда эса, ушбу операция учун зарур маблағ давлат томонидан тўлиқ қопланмоқда ва ҳар бир бемор учун манзилли ажратилмоқда.

Тиббиёт тизимидagi энг катта ўзгаришлардан яна бири – давлат шифохоналари билан бирга хусусий медицина ҳам ривожланмоқда. Масалан, аввал бундай хизматлар фақат стоматология бўйича кўрсатилган бўлса, ҳозир хусусий клиникалар деярли барча йўналишларда фаолият кўрсатишга ва уларнинг сони 8 мингтага етди.

Хусусий тиббиёт учун солиқ ва боғхона имтиёзлари, субсидияларни қамраб олган қўллаб-қувватлаш тизими жорий этилди. Натихада биргина солиқ имтиёзлари ҳисобидан сўнгги беш йилда хусусий сектор ихтиёрида 1,3 триллион сўм маблағ қолди.

Ҳамма соҳаларда бўлгани каби тиббиётда ҳам барча масалаларни малакали кадрлар ҳал қилади. Бу борада буюк олим Гиппократнинг: **“Табобат – барча илм ва ҳунарлар асосида энг қийини ва шарафлиси”**, деган сўзлари айни ҳақиқатдир. Шу боис бугун тиббий таълим муассасалари сони кўпайтириш, уларда чуқур билим ва малакага, юксак ахлоқий сифатларга эга бўлган кадрлар тайёрлашга алоҳида эътибор беряйми. Мисол учун, сўнгги беш йилда 6 та янги тиббиёт олийгоҳи ташкил этилиб, уларнинг умумий сони 14 га етказилди, қабул квотаси эса 4 баробар ошди.

Ҳудудларни малакали мутахассислар билан қафолатли таъминлаш мақсадида вилоятлар бюртимасига асосан манзилли ўқишга қабул қилиш йўлга қўйилди, олис ва чекка қишлоқларга ишга борадиган битирувчилар учун “Қишлоқ шифокори” дастурини амалга ошириш бошланди. Шунингдек, 1,5 минг нафар шифокорлар нуфузли хорижий клиника ва университетларда малакасини оширди.

Шу ўринда соғлиқни сақлаш соҳасидаги ислохотларимизни қўллаб-қувватлаб, бизга амалий ёрдам бериб келаётган ва бугунги анжуманимизда иштирок этаётган Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти, Германия тараққиёт банки, ЮНИСЕФ, ЮСАИД, КОВАКС, ЖАЙКА, ТИКА, КОИКА, Жаҳон банки, Осие тараққиёт банки, Ислом тараққиёт банки, Саудия ривожлантириш жамғармаси ва қўллаб-қўллаб ҳамкор ташкилотлар вакилларига самимий миннатдорлигини билдиришмоқчиман.

Қадри дўстлар!
Биз бугунги мулоқотни ўтказишга жиддий тайёргарлик кўрдик, ҳам шифокор, ҳам беморларнинг фикрларини эшитдик.

Кенг жамоатчиликдан, халқаро экспертлардан қўллаб-қўллаб ва мулоҳазалар олдик. Ташкил этилган “Call-марказ”га 25 мингдан зиёд мурожаатлар келиб тушди. Уларнинг орасида алоҳида аҳамиятга молик бўлган яна бир муҳим масала кўтарилган бўлиб, ижозатингиз билан аввало шу ҳақда тўхталиб ўтмоқчиман. Бу масала соғлиқни сақлаш тизимининг ҳуқуқий асосларини ривожлантириш, аҳоли, айниқса, миллатимиз, халқимизнинг генофондини сақлашни конституциявий асосда алоҳида ҳимоя қилинадиган соҳага айлантириш билан боғлиқ.

Ҳаммамизга маълумки, бугунги кунда инсон ва унинг қонуний манфаатлари ҳамда конституциявий ҳуқуқлари Ўзбекистонда амалга оширилаётган кенг қўламли ва изчил ислохотларнинг марказига қўйилмоқда. Инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари жамиятимизда олий қадрият ҳисобланади.

Амалдаги Конституцияимизнинг 40-моддасида: **“Ҳар бир киши малакали тиббий хизматдан фойдаланиш ҳуқуқига эга”**, деб белгилаб қўйилган. Биз халқимиз соғлигини сақлаш соҳасида улкан мақсад ва вазифаларни олдимизга қўяётган ҳозирги шароитда ушбу конституциявий модданинг ўзи етарли эмас.

Бугун замон замида тиббиёт тизимимизнинг конституциявий асосларини янада мустаҳкамлашни талаб этмоқда. Шунинг учун Асосий қонуниимизда миллий соғлиқни сақлаш тизимини аҳоли саломатлигини сифат жиҳатидан яхшилашга хизмат қиладиган юксак малакали замонавий соҳага айлантириш масаласи ҳам, ҳеч шубҳасиз, тўғридан-тўғри амал қиладиган конституциявий қоида сифатида ўз ифодасини топиши зарур.

Ўзбекистон фуқаролари қонунда, энг аввало, Конституция-мизда белгилаб қўйилган қафолатли тиббий ёрдам турларидан бепул фойдаланиш ҳуқуқига эга. Шу мақсадда биз турли тиббий суғурта шакллари ривожлантириш учун конституциявий асос яратишимиз керак.

(Давоми 2-, 3-саҳифаларда)

Ано Абдуллаев (ўса) олган сурат

ХАЛҚИМИЗ САЛОМАТЛИГИ ҲАММА НАРСАДАН УСТУН ВА ҚАДРЛИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 18 март куни тиббиёт ходимлари билан очик мулоқот ўтказди.

Саломатлик – инсоннинг бирламчи эҳтиёжи, истаги. Шу боис давлатимиз раҳбари бу масалага алоҳида эътибор қаратиб, соҳани изчил ривожлантириб келмоқда. Президентимиз ҳудудларга сафарий ҳаётда ҳам ҳар доим тиббиёт масканларига боради, шифокорлар билан суҳбатлашиб, аҳоли саломатлигини сўрайди.

Лекин, бундай шаклдаги катта учрашув илк бор ўтказилмоқда. “Тиббиётдаги ислохотлар – инсон қадри учун” мавзусидаги очик мулоқотда анжуманлар саройида мингдан ортқи, ҳудудлардаги студияларда 20 мингга яқин тиббиёт ходимлари, аҳоли вакиллари иштирок этди.

Давлатимиз раҳбари сўзининг бошида тиббиёт соҳасининг жонкуяр вакиллари билан Наврўз байрами арафасида кўришганидан мамнуллигини билдирди. Бу тадбирга узок тайёргарлик қўрилиб, ҳам шифокорлар, ҳам беморларнинг фикрлари сўралган эди. Жами 25 мингдан зиёд мурожаатлар қабул қилинди. Уларнинг 8 мингдан кўпи шахсий бўлиб, жойида ҳал этилмоқда. 17 мингта эса тизимга оид масалалардир.

Давлатимиз раҳбари ўз нутқида уларни умумлаштириб, 7 та муҳим йўналишни кўрсатиб ўтди. Биринчи йўналиш – бирламчи тиббий хизматларни аҳолига яқинлаштириш, иккинчиси – тез тиббий ёрдамни ривожлантириш, учинчиси – тиббиёт муассасаларининг шароитини яхшилаш, тўртинчиси – соҳа ходимларини моддий рағбатлантириш, бешинчиси – шифохоналарни малакали кадрлар билан таъминлаш, олтинчиси – жамиятда соғлом турмуш маданиятини ошириш, еттинчиси – касалликларнинг олдини олишга қаратилган.

Президент бу йўналишларнинг ҳар бирига атрофлича тўхталиб, янги таъаббусларни илгари сурди.

Масалан, мурожаатларнинг 55 фоизи бирламчи тиббиёт муассасалари ҳақида бўлган. Шу боис, жойларда поликлиникалар тармоғи янада кенгайтирилиши таъкидланди.

Хусусан, 2 мингдан зиёд олис маҳаллаларда тиббиёт пунктлари ташкил этилди. “Қишлоқ шифокори” дастури янада такомиллаштирилиб, чекка ҳудудларда фаолият олиб бораётган шифокорларнинг ойлик иш ҳақига 2 миллион сўмдан қўшимча устама тўланади, уй-жой сотиб олишга қўмақлашади. Бундай жойларда узлуксиз уч йил

ишлаган шифокор клиник ординатурага имтиҳонсиз қабул қилинади. Нафақага чиққан тажрибали шифокорларга ўз уйида ёки ижара бинода даволанишга рухсат берилади.

Иккинчи йўналишга асосан, тез тиббий ёрдам сифатини яхшилаш, уларни аҳолига янада яқинлаштириш учун алоҳида дастур қабул қилинади. Энг аввало, “103” тез тиббий ёрдам хизмати республика, вилоят, шаҳар ва туман даражасида ягона бошқарув тизимига мавзусидаги очик мулоқотда анжуманлар саройида мингдан ортқи, ҳудудлардаги студияларда 20 мингга яқин тиббиёт ходимлари, аҳоли вакиллари иштирок этди.

Сўнгги беш йилда 2 мингга яқин тиббиёт муассасаси қурилиб, таъмирланди. Бу ишлар давом эттирилиб, 1 минг 100 та шифо масканидаги шароитлар яхшилашга қаратилган. Бирламчи бўғиндан бошлаб, тиббиётнинг барча соҳаларини рақамлаштириш бўйича дастур қабул қилинади. Икки йил ичида барча тиббиёт муассасалари янги компьютерлар билан жиҳозланади. Қўғозбозлик қисқартирилиб, замонавий услуб ва ускуналарда ишлашга ўтилади.

Тўртинчи йўналишда тиббиёт ходимларини қўллаб-қувватлаш чоралари белгиланди. Жорий йил 1 июндан тиббиёт ходимларининг ойлик маоши малака тоифасига қараб 15 фоизгача оширилади. Юқори технологик мураккаб операцияларни бажарган шифокорларга эса яна 25 фоиз миқдорда устама тўланади. Барча тиббиёт ходимлари учун дастлабки ва даврий касбий тиббий кўрик бепул ўтказилади.

Соҳани малакали кадрлар билан таъминлаш ҳам долзарб масалалардан. Тизимдаги шифокорларнинг 45 фоизи, ҳамшираларнинг эса 40 фоизи малака тоифасига эга эмас. Кўп муассасаларда мутахассис етишмайди.

Шу боис 2022/2023 ўқув йилидан тиббиёт олийгоҳларига давлат грантлари асосида қабул квоталари ҳудудларда шифокорларга бўлган ҳақиқий эҳтиёждан келиб чиқиб, мақсадли ошириб борилади. Тиббиёт олийгоҳларида олти ойлик ихтисослашган курслар ташкил этилиб, оилавий шифокорларни ҳудудларда зарур мутахассислик бўйича мақсадли ўқитиш йўлга қўйилди. Барча тиббиёт коллежлари ва техникумлари

олий таълим муассасаларига бирик-тирилади.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг маълумотларига кўра, инсон саломатлиги 19 фоиз ташқи муҳитга, 20 фоиз генетик омилларга, 9 фоиз соғлиқни сақлашни ташкил этиш ва 52 фоиз турмуш тарзига боғлиқ. Шу боис олтинчи йўналиш жамиятда соғлом турмуш маданиятини оширишга қаратилган.

Жорий йилдан бошлаб, тиббий бригада, оилавий шифокор пункти ва поликлиникалар иш самарадорлигини баҳолаш бўйича рейтинг тизими жорий қилиниши айтилди. Ижобий кўрсаткичларга эришган тиббиёт ходимлари муқофотланади. “Халқ саломатлиги посбони” кўрак нишонини таъсис этилади.

Еттинчи йўналишда касалликларнинг олдини олиш вазифалари кўрсатиб ўтилди. Шу мақсадда тиббиёт тизими “маблағни бевоқифа беморга сарфлаш” тамойили асосида молиялаштирилиши белгиланди. Тиббий суғурта тизими йил якунига қадар Сирдарё вилоятида, келгуси йилларда барча ҳудудларда йўлга қўйилди. Тиббиёт соҳасида ягона тиббий маълумотлар базаси яратилиб, тиббий-иқтисодий, статистик ва аналитик таҳлилларни ўтказиш имконини берадиган миллий тизим жорий этилади.

Президентимиз маърузасида айтилган ҳар бир вазифа бўйича аниқ молиявий манбалар, техник ечимлар ва амалий механизмлар белгиланди.

– Биз халқимиз саломатлиги учун ҳар қанча маблағ ва куч-имконият сарфлашга тайёرمىз. Шахсан мен учун халқимиз саломатлиги ҳамма нарсадан устун ва қадрли. Лекин соҳага ажратилаётган маблағлардан тўғри фойдаланилаётими? Мени шу савол кўп ўйлантиради. Соҳа раҳбарлари ҳар бир сўминг қадрига етиши, уларнинг самарасини одамларимиз ўз ҳаётида хис этиши лозим, – деди Президент.

Тизимда коррупцияга бутунлай чек қўйиш зарурлиги таъкидланди.

– Шифокорнинг нафақат устидаги ҳалати, энг аввало, кўнгли ҳам, қўли ҳам пок бўлиши керак, – деди давлатимиз раҳбари.

Очиқ мулоқотда шифокорлар сўзга чиқиб, фаолиятда дуч келаётган муаммолар, тақлиф ва мулоҳазаларини айтди. Президентимиз уларни мутахассислар иштирокида муҳокама қилиб, мутахассисларга кўрсатмалар берди.

ЎЗА

2022 йил 1 майдан бошлаб барча тиббиёт ходимлари учун дастлабки ва даврий касбий тиббий кўрик бепул ўтказилади

КУЧЛИ ВА САМАРАЛИ ТИББИЁТ ТИЗИМИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ — ХАЛҚПАРВАР ДАВЛАТНИНГ ЭНГ АСОСИЙ ВАЗИФАСИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг соғлиқни сақлаш соҳаси вакиллари билан очиқ мулоқот шаклидаги учрашувда сўзлаган нутқи

(Боши 1-саҳифада)

Давлат ҳозирги ва келажақ авлодлар олдидаги масъулиятни англаган ҳолда, атроф-муҳитни асрашга қаратилган самарали чора-тадбирларни амалга оширишни шарт. Чунки соф ва тоза экологик муҳитсиз аҳоли соғлиги ва миллат генофондини сақлаш ҳақида сўз юритишдан маъно йўқ. Бу ҳақда гапирганда, мен аввало, бугунги кунда экологик офатдан зарар кўраётган Оролбўйи минтақаси ҳақида ўйлайман.

Айни вақтда экология соҳасидаги ҳуқуқ бузилишлари оқибатида фуқаролар соғлиғига etkazилиш зарарни қоплаб бериш мажбуриятини давлат ўз зиммасига олиши керак. Бу ҳам Бош қомусимизда аниқ-равшан белгиланиши зарур.

Шу билан бирга, Конституциямизда тиббиёт ходимларининг юксак макomini таъминлайдиган қондани ҳам муҳрлаб қўйишимиз лозим.

Мурожаатлари ўринда бўлиб, ҳар йили камида уларнинг 8 минг 400 таси ёки 32 фоизи шахсий масалаларга оид бўлиб, бугунга қадар уларнинг 90 фоизи ҳал қилинди. Қолганлари ҳам қисқа мудатларда ўз ечимини топади.

Шу билан бирга, тиббиёт ходимлари ва аҳолимиз томонидан келиб тушган мурожаатларнинг 68 фоизи ёки 17 мингтаси тизимли масалалар ҳисобланади. Мисол учун, айрим тиббиёт муассасалари аҳоли учун узок ва ноқулай жойлашган. 3 мингдан ортиқ маҳалла аҳолиси оилавий шифокорлик пунктига бориш учун 10 километрдан 75 километргача йўл босишга мажбур бўлмоқда. Тиббий хизматлар аҳоли эҳтиёжига, ҳудудлардаги одамларнинг турмуш тарзига, маълум бир касалликларнинг кўпайишига қараб белгиланмаган.

Масалан, Қашқадарёда юрак-қон томир касалликлари биринчи ўринда бўлиб, ҳар йили камида 10 фоизга ошмоқда. Лекин кардиологлар штати ва шифохона ўринлари сони сўнгги 20 йилда ўзгармасдан келмоқда.

Бирламчи бўғинда 70 фоиз тиббий асбоб-ускуналар эскирган туфайли кўрсатилмаётган тиббий хизматлар сифати пастлигига қолмоқда. Шифокорларнинг ойлик маоши иш натижасига қараб эмас, лавозим тариф сеткасига кўра белгиланган. Таълим ва амалиёт бир-бирдан узилиб қолган, тиббиёт олийгоҳларида битирувчиларнинг аксариятида иш фаолияти учун зарур амалий кўникма етишмайди.

Мана шундай камчилик ва нуқсонлар сабабли аҳоли тиббиёт тизимидан ҳали тўлиқ рози эмас. Шунинг учун мурожаатларда келтирилган масалаларни чуқур ўрганиб, уларни тизимлаштириб, 7 та муҳим йўналиш бўйича чора-тадбирлар дастурини ишлаб чиқдик. Ҳар бир банд бўйича аниқ молиявий манбалар, техник ечимлар ва амалий механизмлар белгиланди.

Биринчи йўналиш – мурожаатларнинг 55 фоизи бирламчи тиббий хизматлари аҳолига яқинлаштириш ва уларнинг тармоғини кенгайтириш билан боғлиқ.

Мисол учун, Каттақўрғон туманидаги “Жизмон” маҳалласи аҳолиси тиббий хизматлар учун 48 километр масофани босиб, туман марказига боришга мажбур бўлмоқда. Вобқондаги 3 мингдан зиёд аҳоли ашайдиган “Бозор жойи” маҳалласида оилавий поликлиника мавжуд эмас. Олис ва чекка ҳудудлар аҳолиси оилавий шифокор пунктларида врачлар етишмаслиги сабабли зарур тиббий хизматлар олиш имконияти йўқлиги ҳақида шикоят қилган. Ҳақиқатан ҳам, 56 та тумандаги 243 та олис ва чекка маҳаллада 562 та шифокор лавозими вакант бўлиб турибди.

Ёки Мингбулок туманидаги 4 та оилавий шифокор пункти ходимлари ҳар ҳафтада 10 километрдан узок масофада жойлашган 15 та маҳалладаги 750 нафар беморнинг уйига бориб, уларни кўришдан ўтказишга мажбур бўлмоқда. Ҳолбуки, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг тавсиясига кўра, бирламчи тиббий хизмат пункти 3 километр узоқликда ёки пиёда борилса, 20 дақиқалик масофада жойлашган бўлиши керак.

Шу боис жойларда фуқароларимизга тез, қулай ва сифатли тиббий хизматларни кўрсатиш бўйича манзилли чора-тадбирларни амалга оширамиз. Бунинг натижасида 85 фоиз муаммоларни бирламчи тиббиёт муассасаларида ҳал қиладиган тизим яратилади.

Авваламбор, жойларда поликлиникалар тармоғи янада кенгайтирилади. Жумладан, 2022 йилда 136 та ва 2023 йилда яна 140 та янги поликлиника фаолияти йўлга қўйилади. 2023 йилдан бошлаб жойлардаги поликлиника филиаллари негизда 1 минг 100 та оилавий шифокор пунктлари ташкил этилади. Шу тарих қарийб 1 миллион нафар аҳоли тиббий хизмат билан қамраб олинади.

Шунингдек, 2 мингдан зиёд олис ва чекка маҳалларда тиббиёт пунктлари ташкил этилади. Улар орқали ўшбу маҳалларда 4 миллион аҳолига бирламчи тиббий хизмат кўрсатиш йўлга қўйилади.

Хабарингиз бор, 2021 йилдан бошлаб бошқа жойдан олис ва чекка ҳудудларга камида уч йил ишлаб бериш учун келган шифокорларга 30 миллион сўм миқдорига бир марталик рақобат пули тўлаш, уларни хизмат уйи билан таъминлаш ёки ижара тўловини бюджетдан қоплаб бериш тизимини жорий этган эдик.

Энди “Қишлоқ шифокори” дастури янада такомиллаштирилди ва 2022 йил 1 майдан бошлаб олис ва чекка ҳудудларда фаолият олиб бораётган шифокорларнинг ойлик иш ҳақиға 2 миллион сўмдан кўшимча устама тўланади. Ушбу шифокорларга ипотека асосида уй-жой сотиб олиш харажатининг 50 фоизгача қисми маҳаллий бюджетлардан қоплаб берилди. Бундан буён олис ва чекка ҳудудда узлуқсиз уч йил ишлаган шифокор клиник ординатурада имтиҳонсиз қабул қилинади.

Яна бир масала – хабарингиз бор, иқлим ва аҳолининг турмуш тарзи ўзгариши (кам ҳаракатлилик, нотўғри овқатланиш) оқибатида дунёда асаб тизими, юрак-қон томир, диабет касалликлари тобора кўпайиб бормоқда. Мамлакатимизда ҳам, афсуски, ҳар йили шундай касалликларга учраган юз минглаб беморлар қайд этилмоқда. Лекин туман касалхоналарида бундай касалликлар бўйича ётиб даволанадиган бўлимлар йўқлиги сабабли беморлар вилоят ва республика шифохоналарига боришга мажбур бўлмоқда.

Энди ана шу касалликлар бўйича аҳолининг ўзи яшаётган жойда ихтисослашган тиббий ёрдам олиш имкониятлари кенгайтирилди. Жумладан, 2022 йилда туман марказий шифохоналаридаги ўринларнинг 10 фоизи неврология, эндохринология, кардиология

касалликлари учун ажратилиб, бюджетдан молиялаштирилади. Бу кўрсаткич 2023 йилда 20 фоизга etkazилади.

Иккинчидан, ҳар йили 2 мингдан зиёд малакали шифокорлар пенсияга чиқади. Келиб тушган мурожаатларда уларнинг 60 фоизи ўз фаолиятини давом эттириш истagini билдирган.

Бирламчи тизим қамровини кенгайтириш ва юкلامي камайитириш мақсадида биз эндиликда бундай тажрибали шифокорларнинг яқна тартибдаги оилавий шифокорлик фаолиятини юритишига рухсат берамиз. Бунинг учун алоҳида клиника очиб талаб этилмайди, балки бу тоифадаги шифокорлар ўз уйида ёки ижарага олинган бинода тиббий хизматлар кўрсатиши мумкин бўлади. Яқна тартибдаги оилавий шифокорларга аҳолига бепул кўрсатилмаётган хизматлари учун тўлов босқичма-босқич Давлат тиббий сўғурта жағмараси орқали берилади. Ушбу тажрибани дастлаб Сирдарё вилоятида бошлаймиз. Кейинчалик, зарур тайёргарликдан сўнг, бу тажриба босқичма-босқич барча ҳудудларда жорий этилади.

Учинчидан, оилавий шифокор пунктлари, оилавий ва кўп тармоқли поликлиникаларда стационар тиббий хизматлар кундузи соат 13.00 га қадар ишлайди. Шу сабабли аксарият аҳоли шифокор назорати талаб қилинмайдиган кечки даво олиш учун ҳам шифохонага ётишга мажбур.

Бу борада, яъни бирламчи тизимда кундузи стационарлар иш вақтини узайтиришни сўраб, 500 дан ортиқ мурожаат келиб тушган. Шу боис оилавий шифокор пунктлари, оилавий ва кўп тармоқли поликлиникаларда кундузи стационар иш вақти соат 20.00 гача узайтирилади. Уларда ишлайдиган шифокор ва ҳамшираларнинг иш ҳақиға кўшимча устама тўланади.

Тўртинчидан, аҳолимизнинг 11 миллион нафарини 18 ёшгача болалар ташкил этади. Лекин, афсуски, аксарият туман ва шаҳарларда болалар поликлиникиси мавжуд эмас. Оқибатда бирламчи бўғинда болаларга манзилли ва малакали тиббий хизматлар кўрсатилмагани учун уларни даволаш ихтисослашган шифохоналар зиммасига тушмоқда.

Аҳолининг кўплаб эътирозлари ҳам поликлиникаларда болалар учун шароит йўқлиги билан боғлиқ. Энди бу тизимни ўзгартириш вақти келди. 2022 йил 1 майдан бошлаб барча кўп тармоқли марказий поликлиникаларда болалар бўлими ташкил этилади. 17 мингдан зиёд тиббиёт бригадаларига яна кўшимча 8,5 мингта болалар ҳамшираси ва доя (акusher) штатлари берилади. Улар оналарга болаларнинг соғлом бўлиб дунёга келишдан тортиб, вояга етунгача қадар тўғри парвариси қилишни ўргатади.

Болалар учун профилактик кўриklar дастури қайта кўриб чиқилиб, 18 ёшгача бўлган болаларни педиатр, стоматолог, эндохринолог, ортопед каби энг зарур мутахассислар томонидан манзилли кўриқдан ўтказиш тизими жорий қилинади.

Маълумки, 2021 йилдан бошлаб болалар учун овқатни бойитадиган кўшимчалар, витамин А ва гижжа қарши антигельминт препаратлари бепул бериш йўлга қўйилди. Ушбу ишларни давом эттирган ҳолда, 2022 йил 1 июлдан бошлаб 3-15 ёшли болаларга йод препаратлари давлат томонидан бепул тарқатилади. Бу орқали келгуси беш йилда болаларда буюқ, камқонлик касалликларини 30 фоизга камайитириш, уларнинг ақлий ва жисмоний соғлом ривожланиши учун катта асос яратилади. Бу мақсадлар учун жорий йилда 60 миллиард сўм йўналтирамиз.

Яна бир масала – болаларга бирламчи бўғинда кўрсатилмаётган тиббий хизматларни юқори технология амалиётлари билан боғлаш зарур. Бу борада Республика ихтисослашган педиатрия марказида генетик лаборатория ҳамда учин 13 та ҳудудий бўлимлари ташкил этилади. Ушбу лаборатория болалар орасида ногиронлиққа олиб келувчи, жумладан, кам учрайдиган (орфан) касалликларини эрта аниқлаш бўйича генетик текширувлар ўтказадиган замонавий асбоб-ускуналар билан таъминланади. Бунинг учун 15 миллион доллар жалб қилинади.

Шунингдек, республикамизда спинал мушак атрофисии диагнози қўйилган бемор болаларга зарур дори воситаларини бепул etkazиб бериш тизими жорий этилади. Бунга ҳар йили 110 миллиард сўм ажратилади.

Шу билан бирга, республикамиз бўйича 46 та туманлараро перинатал марказлар ташкил этилиб, уларда чақалоқлар реанимацияси бўлимлари фаолияти йўлга қўйилади.

Ҳаммамизга аёнки, фарзанд – бу ҳаёт қувончи, авлод давомчиси. Дунёга келётган ҳар бир гудакнинг соғлом ва баркамол бўлиб вояга етиши, оналик ва болаликни ҳимоя қилиш учун биз бундан буён ҳам барча куч ва имкониятларимизни сафарбар этамиз.

Бешинчидан. Маълумки, хусусий тиббиёт учун солиқ имтиёзлари ва субсидияларни қамраб олган кўшимча кўплаб-қувватлаш тизими жорий этилган. Хусусий клиникалардан тушган кўплаб мурожаатларда хориждан олиб келинадиган тиббиёт ускуналари ва буюмлари, эҳтиёт ва бутловчи қисмлар, сарфлов материалларига қўйилган қиймат солиғи бўйича имтиёзлар бериш сўралган. Бу масаланинг муҳимлигини эътиборга олиб, жорий йил 1 апрелдан бошлаб тиббиёт ташкилотлари томонидан чет элдан олиб кириладиган тиббий жиҳозлар, буюмлар, асбоб-ускуна ва материаллар 2025 йил 1 январгача қўйилган қиймат солиғи ва боғжона боғжидан озод қилинади.

Мурожаатларда, шунингдек, хусусий клиникаларга малакали мутахассисларни жалб этишда Ўзбекистонда ишлаш рухсатномаси учун 700 мингдан 40 миллион сўмгача тўлов мавжудлиги кўрсатилган. Ушбу талаб ҳатто қисқа мудатда юқори технология операциялар ҳамда шифокорларга “мастер-класс” ўтказишга тақлиф этилган мутахассисларга ҳам қўйилган.

Бундан ташқари, хусусий клиникалар мамлакатимизга тиббий туризм орқали даволанишга келган хорижий фуқаролар учун “туризм йўғими” тўлашга мажбур.

Ушбу муаммоларга тўғри ечим топилш учун 2022 йил 1 апрелдан бошлаб хорижий шифокорларга Ўзбекистонда ишлаш рухсатномасини бериш бўйича тўловлар миқдори кескин камайитирилади, хусусий

клиникалардан “туризм йўғими” ундириш бекор қилинади. Хусусий тиббиёт муассасалари учун лицензия олишда санитария ва курилиш талаблари тубдан қайта кўриб чиқилади.

Бир нарсани аниқ тушуниш зарур. Тиббиётда соғлом рақобат бўлсагина, аҳолига хизмат кўрсатиш сифати ошади, энг асосийси, одамларимиз рози бўлади. Шунинг учун соҳага хусусий секторни фаол жалб этиш, уларга тизимнинг ажралмас қисми сифатида ўнг кўз билан қараш керак. Бунда хусусий тиббиётни ривожлантириш учун фақат солиқ ва боғжона имтиёзлари, арзон кредитлар беришнинг ўзи етарли эмас. Уларга давлат шифохоналари билан тенг шароитларда ишлаш учун имконият яратиш керак. Бу муҳим масалада соғлиқни сақлаш тизими ва ҳудуд раҳбарлари ўз ёндашувларини ўзгартириши зарур.

Айтинчи, қайси вилоят, туман ва шаҳар ҳокимлари, соғлиқни сақлаш мақсаддилари ўз ҳудудида янги тиббиёт муассасаси қуриш ёки янги бир тиббий жиҳоз олишдан аввал ўша ердаги мавжуд хусусий клиникалар имкониятини ўрганиб кўрган.

Афсуски, бирон-бир ҳудуд ёки соҳада бундай таҳлил ҳам, ёндашув ҳам йўқ. Шунинг учун давлат ва хусусий тиббий хизматларни ягона тизим асосида ривожлантириш бўйича ўзаро ҳамкорлик механизмлари ишлаб чиқилади.

Очиқ айтиш керак, кўплаб хусусий клиникалардаги шароит, кўрсатилмаётган хизматлар сифати давлат шифохоналаридан анча олдинга ўтиб кетган. Бундан фақат хурсанд бўлишимиз керак.

Бугунги кунда минглаб ижтимоий ҳимояга муҳтож фуқароларимиз давлат шифохоналарида бепул ихтисослашган тиббий хизмат олиш учун навбат кутмоқда.

Бундан буён аҳоли имтиёзли йўлланма билан нафақат давлат шифохоналарига, балки ўзи танлаган хусусий клиникаларга ҳам бемалол бориши мумкин бўлади. Даволаниш учун ажратилган маблағ эса беморнинг ортидан боради.

Тaqрор айтаман – биз учун тиббиёт масканининг мулк шакли муҳим эмас. Энг асосий мақсадимиз – одамларимизнинг соғлиғини асраш, уларнинг дардига дармон бўлишдан иборат.

Олтинчидан, аҳолини арзон, сифатли дори-дармон ва тиббиёт воситалари билан узлуқсиз таъминлашимиз керак. Бу борада фуқароларимиздан 550 та мурожаат келиб тушган.

Умуман, мамлакатимизда энг зарур бўлган дори-дармон воситалари нархини камида 30 фоизга арзонлаштириш бўйича барча чораларни кўрамиз. Бунинг учун келгуси беш йилда дори-дармон ва тиббиёт воситалари ишлаб чиқариш ҳажми 3 баробар оширилиб, маҳаллий дори воситалари билан таъминлаш даражаси 80 фоизга etkazилади.

Бу мақсадларга эришиш учун миллий фармацевтика тармоғи ҳар томонлама кўплаб-қувватланади. Жумладан, маҳаллий корхоналар учун янги дори воситаларини қайта-қайта давлат рўйхатидан ўтказишга бўлган талаб бекор қилинади. Энди халқаро стандартга эга корхоналарга махсулотларнинг ҳар бир сериясини мажбурий сертификатлаш талаб этилмайди.

Ўзимизда ишлаб чиқарилаётган янги турдаги ижтимоий муҳим дориларни 3 йил давомида кафолатли харид қилиш тизими йўлга қўйилади. Фармацевтика корхоналари учун технология ва лаборатория ускуналари, бутловчи қисмлар импортга боғжона божлари бўйича имтиёзлар яна уч йилга узайтирилади.

Яна бир масала – аъънавий тиббиёт билан бирга, халқ таботатини ривожлантиришга ҳам жиддий эътибор қаратамиз.

Бир нарсани яқши тушунишимиз лозим. Халқ таботатининг устунлиги – касалликларни даволашда кимёвий кўшимчалари бўлмаган табиий доривор гиёҳларни кенг қўлладшир. Мамлакатимизда бундай доривор усимликларнинг 577 та тури аниқланган бўлиб, уларни табилаиримиз асрлар давомида кўплаб келган ва самарасини амалда исботлаб берган.

Халқ таботатининг сигналган усулларини замонавий тиббиётга интеграция қилиш орқали даволаш тизими натижадорлигини янада ошириш мумкин. Шу боис 2022 йилда самараси исботланган доривор усимликлар тиббий ёрдам кўрсатиш стандартлари ва протоколларига босқичма-босқич киритилади.

Барча тиббиёт олийгоҳлари ва техникумларда, ҳудудий Халқ таботати марказларида соҳа учун мутахассислар тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизими жорий қилинади. Барча ҳудудларда Ибн Сино марказлари ташкил этилиб, улар томонидан мактаб, лицей, коллеж, техникум ва олийгоҳларда халқ таботати ва соғлом турмуш тарзини ўқитиш йўлга қўйилади. Ҳар бир поликлинникада халқ таботати хоналари, фитоботлар ташкил этилади. Дорихоналарда доривор воситалар бурчаги бўлиши лицензия талаби сифатида киритилади. Тиббиёт академиясининг клиникаси қрошида Республика халқ таботати илмий-амалий марказининг 40 ўринли даволаш бўлими ва ҳудудларда филиаллари иш бошлайди.

Шу ўринда яна бир фикрни айтиб ўтиш жоиз. Биз жамиятимизда замонавий медицина ва халқ таботати бир-бирига рақобатчи ёки душман эмас, балки яқин ҳамкор деган муҳим тушунчани шакллантиришимиз керак.

Қанчадан-қанча машҳур табиблар дунёдан ўтиб кетаяпти. Афсуски, улар билан бирга уларнинг илми ва тажрибаси ҳам йўқолиб кетаяпти. Шу боис халқ таботатини кенг тарғиб этиш, жумладан, “Ибн Сино мероси билмондонлари” таловларини ўтказиш мақсадада мувофиқ.

Иккинчи йўналиш – инсон ҳаётини сақлаб қолдишга тежор, аниқ ва ўта малакали харақатлар талаб қилинадиган соҳа, бу – албатта тез тиббий ёрдам тизимидир.

Мисол учун, ўткир юрак инфаркти ёки инсультда дастлабки 1 соатда кўрсатилган малакали тиббий ёрдам ҳам инсон ҳаётини сақлаб қолишга, ҳам келгусидаги оғир асоратларни камайитиришга хизмат қилади. Лекин бу соҳада ҳам кўплаб муаммолар борлигини 1 мингдан зиёд мурожаатлар кўрсатмоқда.

Биргина мисол. Касби тумани тез тиббий ёрдам бўлими ҳайдовчиси Юсупов, Ҳозгон бўлими фельдшерни Набиев тез тиббий ёрдам машиналари эскириб, хизмат сифатига салбий таъсир кўрсатаётганини,

жойларда реанимация машиналари етишмаслигини билдирган. Умуман, 200 дан ортиқ тез тиббий ёрдам станцияларидаги 3 мингта яқин машинанинг 75 фоизи “Дамас” автомобиллари бўлиб, уларнинг 670 таси эскирган ёки таъмирталаб аҳволда.

Ёки бугунги кунда бир туман ёки вилоятдаги тез тиббий ёрдам хизмати, масофаси яқин бўлса ҳам, бошқа ҳудуд аҳолисига хизмат кўрсатиши мумкин эмас. Мисол учун, Бухоро тумани “Соҳибқор” маҳалласига хизмат кўрсатувчи тез тиббий ёрдам пункти 19 километр узоқликда жойлашган ва етиб бориш вақти камида 25 дақиқани ташкил этади. Ваҳоланки, 8 километрга жойлашган Вобкент тумани тез тиббий ёрдам пунктидан ушбу маҳаллага 10 дақиқада етиб бурса бўлади.

Тез тиббий ёрдам бригадасининг кечикиб келиши бўйича Халқ қабулхоналарига 2021 йилнинг ўзида 50 мингдан зиёд шикоят келиб тушган. Шу боис тез тиббий ёрдам сифатини яқшилаш, уларни аҳолига янада яқинлаштириш учун алоҳида дастур қабул қилинади.

Энг аввало, “103” тез тиббий ёрдам хизмати республика, вилоят, шаҳар ва туман даражасида ягона бошқарув тизимига бирлаштирилади. Энди Тошкент шаҳри тажрибаси асосида ҳар бир вилоятда тез тиббий ёрдам бўйича электрон автоматлашган бошқарув тизими жорий этилади.

Янги ташкил этиладиган диспетчерлик марказлари чақирувларни беморнинг аҳволи, касаллик тури ва даражасига қараб саралайди ҳамда шунга асосан тегишли тиббий бригадаларни йўналтиради.

Бундан буён тез тиббий ёрдам туман ёки вилоят чегарасига қараб эмас, балки беморгача масофанинг яқинлигига қараб хизмат кўрсатади. Шунингдек, туман марказидан 50-80 километр узоқликда жойлашган 24 та аҳоли пунктида алоҳида тиббий ёрдам бригадалари ташкил этилади. Улар барча зарур тиббий асбоб-ускуналар ва тез тиббий ёрдам машиналари билан таъминланади.

2022-2025 йилларда тез тиббий ёрдам тизимидидаги барча “Дамас” ва бошқа эскирган машиналар замонавий автомобилларга алмаштирилади. Хусусан, 2022 йилда – 890 та, 2023 йилдан бошлаб эса, ҳар йили 450 тадан янги автомобиль, жумладан, реанимация машиналари олиб берилади. Натжида келгуси уч йилда тез тиббий ёрдам автопарки тўлиқ янгиланади. Бу мақсадлар учун 65 миллион доллар жалб қилинади.

Ушбу чоралар эвазига тез тиббий ёрдамда чақирувларга етиб бориш вақти 3 баробар қисқаради.

Учинчи йўналиш – сўнгги беш йилда 9 триллион сўм ҳисобидан 2 мингта яқин тиббиёт муассасаси қурилиб, таъмирланди. Шунингдек, 500 миллион доллар сарфланиб, 2 минг 500 та муассаса замонавий тиббий техника ва асбоб-ускуналар билан жиҳозланди. Лекин ичимлик суви, иситиш тизими бўлмаган, электр таъминоти яроқсиз мингдан зиёд тиббиёт муассасалари мавжуд. Соғлиқни сақлаш масканларининг шароитидан норози бўлиб, 700 дан зиёд мурожаат келиб тушгани ҳам буни тасдиқлайди.

Шу боис тиббиёт муассасаларининг моддий-техник базасини яқшилаш бўйича 2022-2025 йилларга мўлжалланган алоҳида дастур амалга оширилади. Бунда, энг аввало, 182 та оилавий шифокор пунктида ичимлик суви тармоғи, 450 дан ортиқ муассасада иситиш, 650 тасида электр тизими тўлиқ таъмирланади. Шулар қаторида 1 минг 100 та тиббиёт муассасаси қайта қурилиб, жиҳозланади. 227 та туғруқ комплекслари таъмирланиб, уларга замонавий тиббий асбоб-ускуналар etkazиб берилади.

Бундан ташқари, 39 та болалар шифохонасининг ҳолати ва улардаги шарт-шароитлар тубдан яқшиланади. Бу ишларга 6 триллион сўм маблағ жалб қилинади.

Шунингдек, туман ва вилоят тиббиёт муассасаларининг моддий-техник базасини яқшилаш учун молиялаштириш манбалари ҳам кенгайтирилади. Жумладан, туман кўп тармоқли марказий поликлиникаларда кафолатланган тиббий хизмат турларига кирмайдиган бошқа янги хизмат турларини пуллик асосда ташкил қилишга рухсат берилади. Бунда пуллик хизматлардан келиб тушган маблағларнинг 75 фоизгача бўлган қисми малакали тиббиёт ходимларини рағбатлантиришга йўналтирилади.

Тиббиёт муассасаларига бегараз ёрдам доирасида берилган тиббий техника ва асбоб-ускуналардан пуллик хизматлар кўрсатишга фойдаланиш бўйича мавжуд тақаб бекор қилинади. 1 июлдан бошлаб вилоят кардиология, офтальмология, урология, травматология, тери-таносил касалхоналарида койка ўрнига қараб эмас, балки беморнинг “даволанган ҳолатидан келиб чиқиб” молиялаштириш тартиби жорий қилинади ва ушбу шифохоналарга тўлиқ молиявий мустақиллик берилади.

Бошимиздан кечирган оғир пандемия синови санитария-эпидемиологик осойишталик хизматиға бўлган муносабатни тубдан ўзгартириш зарурлигини кўрсатди. Шунинг учун ушбу тизимнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш мақсадида 165 миллион долларлик дастур амалга оширилади. Бунда 2022 йил 1 майдан бошлаб санитария-эпидемиологик осой

“Саломатлигимиз асосан ўз қўлимизда экан, жамиятда соғлом турмуш маданиятини янада оширишимиз зарур”

КУЧЛИ ВА САМАРАЛИ ТИББИЁТ ТИЗИМИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ — ХАЛҚПАРВАР ДАВЛАТНИНГ ЭНГ АСОСИЙ ВАЗИФАСИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг соғлиқни сақлаш соҳаси вакиллари билан очиқ мулоқот шаклидаги учрашувда сўзлаган нутқи

(Боши 1-, 2-саҳифаларда)

Мавжуд аҳолни ўнглаш учун тиббиёт муассасаларини малакали кадрлар билан таъминлаш буйича янги тизим жорий этилади. Бунинг учун 2022/2023 ўқув йилидан тиббиёт олийгоҳларига давлат грантлари асосида қабул квоталари ҳудудларда шифокорларга бўлган ҳақиқий эҳтиёждан келиб чиқиб мақсадли ошириб борилади. Фтизиатрия, гематология, нефрология, пульмонология, психиатрия, шешилнч тиббий ёрдам, лаборатория иши, юқумли касалликлар каби 15 та тор соҳадаги мутахассислик буйича магистратурага давлат грантлари 4 баробар оширилади. 11 та тиббиёт олийгоҳида олти ойлик ихтисослашган курслар ташкил этилиб, ҳар йили 500 нафардан оилавий шифокорни ҳудудлардаги энг зарур тор соҳа мутахассислиги буйича мақсадли ўқитиш дастури амалга оширилади.

уларни ўқитиш тизимини қайта қўриб чиқиш бўйича қарор қабул қилган эдик. Лекин 11 та тиббиёт олийгоҳи ва 27 та тиббиёт коллежи ҳамда 47 та техникум бир-бирдан ажраган ҳолда фаолият юритиб келгани сабабли ўрта тиббиёт ходимларини тайёрлашда сифат ўзгармапти. Шу боис ўрта тиббиёт ходимларини тайёрлаш тизими ҳам қайта қўриб чиқилиб, тиббиёт коллежлари ва техникумлари трансформация қилинади. Бунда хорижий ҳамкорлар билан ҳалқоро илгор тажриба асосида ҳамшираларни тайёрлашинг янги мактаби яратилади.

Оддий қилиб айтганда, жарроҳлик амалиётидан кейинги муҳим жараён, яъни беморнинг “оёққа туриши” учун (интенсив терапия ва реабилитация) барча даволаш ишларини бажара оладиган малакали ҳамшираларни тайёрлаш тизими йўлга қўйилади.

Энди барча тиббиёт коллежлари ва техникумлари олий таълим муассасаларига бириктирилади. Олийгоҳлар таълим ва амалиёт сифати учун бевосита масъул бўлади. Тиббиёт олийгоҳларининг клиникалари, республика тиббиёт марказлари, уларнинг филиаллари ва шифохоналар тиббиёт коллежлари ва техникумлари учун клиник база бўлиб хизмат қилади.

Олий таълим муассасаларининг барча кафедралари ўз йўналишида коллеж ва техникумларга замонавий ўқитиш методикаси ва технологияларини ўргатади, муаллимлар ва ўқувчиларнинг билиминини ҳақоний баҳолаб боради. Бунда коллеж ва техникумларнинг иқтидорли ўқувчиларини саралаб, уларни келгусида олий таълим муассасаларида ўқишини давом эттиришига шaroит яратилади.

Олтинчи йўналиш — шифокорларнинг энг муҳим ва олижаноб вазифаси — бу албатта касалликни даволаш, шу тариха инсонларнинг дардига малҳам бўлиш ҳисобланади.

Шу билан бирга, мен сизлардан соғлом турмуш тарзи орқали касалликнинг олдини олишга кўпроқ эътибор беришингизни сўрайман. Чунки, жисмоний машқар билан мунтазам шуғуллангани одам ҳеч қандай давога муҳтож бўлмайди.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг маълумотларига кўра, инсон саломатлиги 19 фоиз — таъқим муҳитга, 20 фоиз — генетик омилларга, 9 фоиз — соғлиқни сақлашни ташкил этиш ва 52 фоиз турмуш тарзига боғлиқ.

Саломатлигимиз асосан ўз қўлимизда экан, жамиятда соғлом турмуш маданиятини янада оширишимиз зарур.

Ушбу масала буйича алоҳида дастурни амалга оширишни бошлаганимиздан хабардорсиз. Афсуски, тўғри овқатланмаслик ва ҳаракатсизлик оқибатида бугунги кунда аҳолимизнинг 75 фоизидан ортиқча вазн борлиги, 30 фоизидан эса холестерин ва қон босими юқори экани барчамизни ўйлантириши керак. Шунинг учун жорий йилдан бошлаб 17 миңдан зиёд тиббий бригада, 2 миңдан ортиқ оилавий шифокор пунктлари ва поликлиникаларнинг иш самарадорлигини баҳолаш бўйича рейтинг тизими жорий қилинади.

Рейтинг дегани шунки, энди тиббиёт ходимлари ўз ҳудудда аҳоли соғлиқини сақлаш ва касалликларнинг олдини олиш бўйича ўзига мажбурият олади. Бунда ортиқча вазнга йўл қўймаслик, тўғри овқатланишга амал қилиш, жисмоний фаолликни ошириш, зарарли оқдатлардан воз кечиш ва уларнинг натижасида келиб чиқадиган инфаркт, инсульт, қандли диабет, онкология каби касалликларнинг олдини олиш кўрсаткичлари асосий мезон сифатида белгиланади.

Ижобий кўрсаткичларга эришган тиббиёт ходимлари ҳар чоракда муқофотланади, йил якунида эса ҳар бир вилоятда энг яхши натижа кўрсатган поликлиникага муқофот ва совғалар берилади. Бу тажрибани жорий йилда пойтахтимизнинг Олмазор туманидаги 11 та ҳамда Наманган вилоятининг Ўйчи туманидаги 12 та оилавий шифокор пункти ва поликлиникаларда бошлаймиз. Ушбу тажриба якуни буйича бу янги тизимни 2023 йилдан бошлаб барча ҳудудларда жорий этиш юзасидан тегишли қарор қабул қилинади.

Ўз маҳалласида соғлом турмуш тарзини туну кун тарғиб қилган, бу борада шахсий намуна бўлган тиббиёт ходимлари ва жамоатчилик вакиллари учун алоҳида “Халқ саломатлиги бўсини” кўкрак нишони таъсис этилади.

Еттинчи йўналиш — соғлиқни сақлаш тизими асосан касалликларни даволашга эмас, энг аввало, уларнинг олдини олишга қаратилган бўлиши зарур.

Аслида, жаҳон тиббиётида касалликлар профилактикаси — энг устувор йўналиш ҳисобланади. Бу борада Сирдарёда бошланган тажриба тиббиёт соҳасидаги кўплаб камчиликларни очиб берди. Вилоятдаги туман ва шаҳар шифохоналарида турли асаб касалликлари, сурункали бронхит, остеохондроз каби дарди бор беморлар стационар шароитда даволанмоқда. Ваҳоланки, улар туну кун шифокор назоратига муҳтож эмас.

Сирдарёдаги шифохоналарда ётган беморларнинг 30-40 фоизини амбулатор шароитда даволаш мумкин. Бу — касалхоналарнинг самарасиз харажатларини 40 фоизга қисқартириш имконини беради.

Шунингдек, бирламчи бўғинда маблағларнинг асосий қисми иш ҳақига сарфланиб, тиббий ёрдам кўрсатишга атиги 10 фоизи қолмоқда. Шу боис Гулистан шаҳридаги Республика шешилнч илгор илмий маркази филиали ва вилоят кўп тармоқли шифохонасини, унга туташ ёки унинг атрофида жойлашган 10 га яқин тор соҳадаги тиббиёт муассасаларини ягона кластерга бириштиришга қарор қилдик.

Бошқа ҳудудларда ҳам соғлиқни сақлаш инфратузилмасини пухта ўрганган ҳолда, бир йўналишдаги шифохоналардан воз кечиб, мавжуд шифохоналар негизда кўп тармоқли клиникалар ташкил этилади. Бундан тўн тиббиёт тизими “маблағни бевосита беморга сарфлаш” деган тамойил асосида молиялаштиришга ўтказилади.

Шунингдек, йил якунига қадар Сирдарёда тиббий сўғрта тизимини тўлиқ йўлга қўйиб, келгуси йилларда барча ҳудудларда жорий этиламиз. Шу билан бирга, бутун мамлакатимизда амал қиладиган ягона клиник протоколлар, кўрсатма ва стандартлар ишлаб чиқилади.

Тиббиёт соҳасида ягона тиббий маълумотлар базаси — “Электрон соғлиқни сақлаш” ахборот тизими яратилади.

Тиббий-иқтисодий, статистик ва аналитик таҳлилларни ўтказиш имконини берадиган Миллий тизим жорий этилади.

Шу билан бирга, илгор хорижий тажриба асосида клиникаларни эмас, шифокорларни лицензиялаш тизимига бошқича-бошқич ўтишимиз керак. Бу тизим йўлга қўйилса, тиббиёт ходимларини малака оширишга мажбурий бориш талаб этилмайди. Балки улар ўз устида доимий ишлаб, тажрибасини оширишдан ўзлари бевосита манфаатдор бўлади.

Умуман, соҳадаги ихлоқларни режалани ва ичмил давом эттириш мақсадига Жаҳон банки экспертлари билан бирга 1 октябрга қадар 7 та асосий йўналишни ҳар ўз ичига олган Соғлиқни сақлаш стратегияси ишлаб чиқилади.

Ҳурматли анжуман қатнашчилари! Урни келганда, тиббиёт ходимларининг маънавияти, ахлоқ-оқоми масаласига ҳам тўхталиб ўтмоқчиман. Албатта, соҳа мутахассислари ўз касбини чўқур билиши шарт. Лекин, ҳар томонлама ётқ шифокор бўлиш учун бунинг ўзи етарли эмас. Шунинг учун тиббий таълим тизимига “Тиббиёт ходимларининг маънавий-ахлоқий қиёфаси” номли махсус курсни жорий этиш лозим.

Фурсатдан фойдаланиб, ижодкор зиёлиларимиз эътиборини бир масалага қаратишни истардим. Биз пандемия шароитида шифокорларимизнинг ўз касбига, муқаддас қасамеҳидига садоқати ва фидойийлигига тақрор ва тақрор гувоҳ бўлмоқдамиз. Бунинг учун уларга барчамиз ва халқимиз номидан яна бир бор раҳмат айтамыз. Аммо эл-юрт орасида ҳурмат қозонган, чинакам матонат ва жасорат соҳиб бўлган шифокорлар образи тараннум этилган бадий асарлар етарлича яратилмапти. Жонқуяр тиббиёт ходимларининг машаққатли ва шарафли фаолияти таъсирланган бадий, сахна ва кино асарлари, сериалларни кўпайтириш зарур, деб ўйлайман.

Муҳтарам дўстлар! Бугунги очиқ мулоқотга тайёргарлик жараёнида келиб тушган муаммоларнинг ечимлари ва сизларнинг бугунги тақлифларингиз бўйича қисқа муддатда қарорлар қабул қилинади. Уларда барча муҳим тақлиф ва ташаббуслар, шунингдек, бугун билдир-

ладиган фикр-мулоҳазалар ҳам ўз аксини топади. Бу мақсадлар учун 2022 йилда бюджетдан соҳага ажратилган 24 триллион сўмга қўшимча 3,2 триллион сўм бериш бўйича ҳисоб-китоблар қилинган.

Барчангиз тушунасиз, ҳозир дунёда содир бўлаётган мураккаб вазиятда соғлиқни сақлаш тизими учун бундай катта маблағларни излаб топиш албатта осон бўлаётгани йўқ. Биз халқимиз саломатлиги учун ҳар қанча маблағ ва куч-имконият сарфлашга тайёرمىз. Шахсан мен учун халқимиз саломатлиги ҳамма нарсадан устун ва қадриги.

Лекин тиббиёт соҳасига қаратилаётган эътибордан тўғри ва самарали фойдалана олаётимизми? Мана шу савол мени кўп ўйлантиради. Бу савол сизларни ҳам қўйиши керак. Соҳа раҳбарлари ажратилаётган ҳар бир сўмнинг қадрига етиши, уларнинг самарасини барча одамларимиз ўз ҳаётида ҳис этиши лозим. Бугунги кунда барча жаҳонларда, жумладан, тиббиёт соҳасида ҳам ҳар кун бекуёс илмий янгиликлар кашф этилаётгани, даволаш иши бўйича қандай янги технологиялар ва методикалар пайдо бўлаётганини ҳаммангиз қўриб-қўриб турибсиз. Бинобарин, жаҳон илм-фани ва тараққийи шиддат билан ривожланаётган ҳозирги мураккаб замонда кечяги билим ва тажриба билан узоққа бориб бўлмайди. Мана шундай кескин рақобат шароитида доимий ўқиш, изланиш, янгиликка интилиш — бу ҳар бир тиббиёт ходимининг масъулияти бурчи, керак бўлса, ҳаёт мақсадига айланиши шарт.

Шу ўринда ўзимизга бир савол берайлик: Ибн Сино бобомиз қандай қилиб, ниманинг ҳисобидан буюк шифокор бўлди? Албатта, ноёб истеъдоди, бекуёс ақл-заковати билан. Лекин шунинг ўзи етарлимиди? Маълумки, улўғ табиб Бухоро ҳукмдорини оғир дарддан даволайди. Шунда амир унга катта молдунё ва амал тақлиф қилади. Ибн Сино бобомиз эса уларнинг барчасидан воз кечиб, фақатгина сарой кутубхонасидаги китоблардан фойдаланиш учун ижозат сўрайди. Ана шу китобларни ўқиб, ўз устида тинимсиз ишлаб, буюк аждодимиз оламшумул шухрат қозонади.

Тақрор айтаман, тараққийи ва юксалишга фақат илм, фақат таълим ва тарбия, фақат китоб орқали эришиш мумкин. Мана шундай мисоллар барча тиббиёт ходимлари, айниқса, ёш врач ва ҳамширалар учун юксак ибрат намунаси бўлиб хизмат қилиши лозим.

Тиббиёт ахлоқи орасида касбий ҳалоллик ва поклик муҳитини мустаҳкамлаш, коррупция балосидан бутунлай қутулиш учун барчамиз — врач ва ҳамширалар ҳам, беморлар ҳам, раҳбар ва мутасаддилар ҳам биргалликда ҳаракат қилишимиз керак.

Шифокорнинг орафақат устидидаги ҳалати, энг аввало, кўнгли ҳам, қўли ҳам пок бўлиши лозим. Унутманг, давлат тиббиёт тизимини ривожлантириш, соҳа ходимларини кўллаб-қувватлаш учун шунча катта маблағ ва ресурсларни сафарбар этаётган экан, энди бу борада ҳар қандай қўнун бузилишларига, тамагирлик ва порахўрлик ҳўринишларига қарши қатъий кураш олиб боради.

Беморларни фақат дори билан эмас, балки меҳр билан, ақл билан даволаш ҳам муҳим аҳамиятга эга.

Минг афсуски, соғлиқни сақлаш муассасаларида айрим шифокорларнинг аҳоли билан кўпол муомалада бўлиши, одамларни менсимаслик, ўз вазифасини суиистеъмол қилиши каби салбий ҳолатлар ҳамон учраб турибди. Бундай вазиятни ўзгартириш учун, аввало, тиббиёт ходимларининг маънавий дунёсини, беморлар билан мулоқот маданиятини юксалтириш зарур.

Донишманд адиблардан бирининг чўқур маъноли гапи бор: “Инсоннинг ҳамма нарсаси — қиёфаси ҳам, либоси ҳам, қалби ва фикри ҳам гўзал бўлиши керак”. Ўйлайманки, бу сўзлар авваламбор сизларга — тиббиёт аҳлига қарата айтилган.

Шахсан мен Президент сифатида сизларнинг машаққатли меҳнатингизни юксак қадрайман. Қолаверса, шифокорнинг фарзанди бўлганимдан гурурланаман. Шу сабабли барча тиббиёт ходимлари жамиятимизнинг энг маданиятли қатлами, зиёлиларимизнинг пешқадам вакиллари бўлишларини орзу қиламан.

Сизлар ана шундай юксак мақомга албатта муносибсиз.

Сизларни театр ва музейларда, концерт заллари ва кутубхоналарда янада кўпроқ қўришни истайман. Шу мақсадда республикамиз тиббиёт ходимларини давлат ҳисобидан театр ва концертларга бепул олиб бориш тизими ташкил этилади.

Халқимиз саломатлигини мустаҳкамлаш, миллий генотипимизни асрашда оналик ва болалик ҳамда оилани муҳофаза қилиш, ҳар томонлама баркамол авлодни вояга етказиш — бизнинг устувор вазифамиздир.

Бу борада, аввало, эртага она бўладиган ёш қизларимизга оилавий турмуш асосларини, бола парвариши ва тарбиясини ўргатиш бўйича ҳам ҳали кўп иш қилишимиз керак.

Ҳар қандай соҳа, жумладан, тиббиёт тизимининг эртанги ривожини ҳам ёшларга боғлиқ эканини ҳаммамиз яхши биламиз. Шу мақсадда соғлиқни сақлаш соҳасига кириб келаётган ёш шифокор ва ҳамшираларга кенг йўл очиб бериш, амалда ўзини оқлаган устоз-шогирд аёнчаларини давом эттиришни бугун ҳаётининг ўзи талаб этмоқда.

Маълумки, нафақат қадимги тарихда, балки яқин ўтмишда ҳам мамлакатимизда Восит Воҳидов, Ўктам Орипов, Ёлқин Тўракулов каби машҳур шифокорлар ўз мактабларини яратганини ёши улўғ инсонлар яхши биладилар.

Бугунги кунда шифокорларимиз орасида Ўзбекистон Қаҳрамонлари, академиклар, кўплаб фан докторлари ва профессорлар бор. Улар ҳам ўзларининг илмий, тиббий-амалий мактабларига асос соладилар, деб ишонамиз. Бунинг учун қандай шароити ва имкониятлар керак бўлса, давлатимиз барчасини яратиб беришга тайёр эканини яна бир бор таъкидлайман.

Ҳурматли анжуман иштирокчилари! Бугунги очиқ мулоқот, унда билдирилган аччиқ, аммо ҳақоний ва холис фикрлар барчамиз учун ҳар томонлама фойдали бўлди, десак, тўғри бўлади.

Сизлар билан мана шундай янги аҳамиятга тиббиёт соҳасидаги муаммо ва камчиликлар, устувор вазифалар ҳақида батафсил фикрлашиб олдик. Кўпгина масалаларни ҳал этиш бўйича амалий ечимларни топдик. Уларни бажариш учун, ҳеч шубҳасиз, шифокорларнинг ўз устидида ишлаши, иш услуби ва дунёқарашини ўзгартириши, замонавий билим ва кўникмаларни ўзлаштириб бориши, масъулияти ва жавобгарлиги ҳал қилувчи аҳамиятга эга.

Олдимида турган бундай улкан ва долзарб вазифаларни амалга оширишда лоқайдлик, безпарволик ва сусткашликка йўл қўйишга ҳеч қанча эҳтиёт қилиш керак. Чунки гап инсон ҳаёти, инсон саломатлигини асрашдек ҳал қилувчи масала устида бормоқда. Ишонманки, Ўзбекистон тиббиёт ходимлари бунга албатта қодир. Сизлар пандемия давридаги оғир шароитда халқимиз соғлиқини асраб қолиш учун чинакам қаҳрамонлик ва жасорат кўрсатганингиз бунинг яққол исботидир. Буни нафақат халқимиз, балки жаҳон ҳамжамияти ҳам эътироф этмоқда.

Ўйлайманки, бугунги анжуман мамлакатимизнинг тиббиёт соҳасини ривожлантириш йўлида туб бурилиш бўлиб хизмат қилади.

Айни вақтда аҳолимизнинг соғлиқини сақлашдек гоят муҳим, таъбир жоиз бўлса, ҳаёт-мамот масаласини фақат биргина вазириликнинг зиммасига юкляб, қолганлар томошабин бўлиб четда турмаслигимиз керак. Бу барча соҳа раҳбарлари, ҳўкмилар ва вазирлар, депутат ва сенаторларнинг, кенг жамоатчилик, бир сўз билан айтганда, ўзини шу юрт тақдирига дахлдор деб билган ҳар бир инсоннинг вазифаси ва бурчига айланиши шарт.

Азиз шифокорлар! Ишончим комилки, бутун дунёда “тиб илмининг султони” деб шухрат қозонган буюк Ибн Синонинг ворислари бўлган сиз, азизлар билан бирга Янги Ўзбекистоннинг кучли ва самарали тиббиёт тизимини шакллантиришдек олдимида турган улўғур вазифани албатта муваффақият билан адо этамиз.

Барчангизни кириб келаётган Наврўз айёми билан чин дилдан табриқлаб, эзгу ва хайрли ишларингизда ҳаммаша ютўқ ва эътифол ёр бўлишини тилайман.

Эълон

“UNIVERSAL GIGANT GROUP” МЧЖ

бошлангич баҳоси бошқича-бошқич ошиб бориш тартибида ўтказиладиган очиқ аукцион савдоларига тақлиф этади!

“Самарқандпахтасаноат” ХАБнинг 2020 йил 20 июндаги акциядорлар умумий йиғилиши баёни, “Самарқандпахтасаноат” ХАБ бошқарувининг 2022 йил 01 мартдаги №1-сонли буйруғи ва “Самарқандпахтасаноат” ХАБнинг 15.03.2022 йилдаги № АФ 01/30-сонли хатига асосан Самарқанд вилоят, Пастдарғом тумани, Бешқаҳрамон ҚФЙ Қўшқудук маҳалласида жойлашган “Чорвачилик фермаси ҳамда сутни қайта ишлаш цехи” бино ва иншоотлари, бошлангич баҳоси 1 372 963 000 (Бир миллиард уч юз етти миң шик миллион тўққиз юз олти миң уч миң) сўм. Аукцион савдоси 2022 йил “18” апрель кунини соат 10:00 да “Самарқандпахтасаноат” ХАБнинг мажлислар зали(Самарқанд вилоят, Пастдарғом тумани, Чархин кўрғони, Балхиён МФЙ, минтиақавий пахта терминали биноси)да бўлиб ўтади. E-mail: sher.turaev@gmail.com.

Аризаларни қабул қилиш манзили: (Самарқанд вилоят, Пастдарғом тумани, Чархин кўрғони, Балхиён МФЙ, минтиақавий пахта терминали биноси)да қабул қилинади.

Талабгорлардан аризалар маъқур хабарнома эълон қилинган кундан бошлаб расмий иш кунлари соат 10:00 дан 16:00 гача юқорида кўрсатиб ўтилган манзилда қабул қилинади (12:00 дан 14:00 гача тушлик вақти). Аризаларни қабул қилишнинг охири мuddати: 2022 йил 16 апрель кунини соат 16:00.

Юқоридаги мулклар 2022 йил 18 апрелдаги аукцион савдосида сотилмаган тақдирда, тақрорий аукцион савдолари 2022 йил 03 май кунини соат 10:00 да бўлиб

ўтишини олдиндан маълум қиламиз. Аризаларни қабул қилишнинг охири мuddати: 2022 йил 03 майдаги тақрорий савдолар учун 2022 йил 02 май кунини соат 16:00.

Аукцион савдоларида иштирок этиш учун ариза, закатлат келишуви, закатлат пули тўланганлик тўғрисидаги ҳужжат нусхаси, юридик шахсларнинг гувоҳнома ва таъсис ҳужжатлари нусхаси, жисмоний шахслар паспорт нусхаси, вакил иштирок этганда ишончнома тақдим этилади. Савдо голиби деб топилган шахсга 10 иш кунини ичида сотувчи билан олди-сотди шартномаси тузиш мажбурияти юклатилади. Мулк учун тўловни амалга ошириш шакли ва мuddатлари сотувчи томонидан олди-сотди шартномаси тузиш вақтида белгиланади.

Аукцион савдоларида қатнашиш учун талабгорлар савдо ташкилотчиси билан тузиладиган закатлат келишуви асосан, мулк бошлангич баҳосининг 15 фоизидан кам бўлмаган миқдордаги закатлат пули ва “Ризолорлик хизматларининг миллий стандарти (2-сон РХМС)” га асосан талабгорларга кўчмас мулк бозорига ахборот ва маслаҳат хизмати кўрсатилади ҳамда энг кам иш ҳақининг уч баробари миқдоридидаги маблағлар савдо кунига қадар “UNIVERSAL GIGANT GROUP” МЧЖнинг “Ипотекабанк” АТБнинг Жиззах вилоят филиалидаги ҳисоб рақамига тўлаб берилади. Тел: 226-22-52. Лицензия: RR-0206.

Аукцион савдоси натижаларига кўра голиб чиққан иштирокчи 20 кун ичида сотувчи билан олди-сотди шартномасини расмийлаштириш мажбурияти юклатилади.

Кутлов

Туёқларин майса ўтган тулпорлар, Ой юзидан орзу терар бедорлар, Кокил ташлар мажнунтоллар, дилдорлар, Ирмоқлар торини чалади баҳор, Наврўзни етаклаб келади баҳор.

Азиз ватандошлар! Сизларни юртимизга яшарини ва янгилини руҳини олиб келган баҳорий дамларнинг муззам шодийниси —

НАВРЎЗ БАЙРАМИ

билан қизини табриқлаймиз. Фурсатдан фойдаланиб, Сиз, азизларга баст-саодат, оилаларингизга тинчлик-тотувлик, дастурхоналарингизга кут-барака тилаймиз.

Янги-янли марралар сари дидил одамлаётган Янги Ўзбекистонимизнинг бундан-да гўзал, янгилини, обод бўлиши йўлидаги саъй-ҳаракатларингизда ўлкан зафарлар ёр бўйсин! Шоду хуррамлик, баҳорий кайфият дилларингизни асло тарк этмасин!

ДОН ВА ДУККАКЛИ ЭКИНЛАР ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ ЖАМОАСИ

Байрам муборак бўлсин!

ЎРМОН ХЎЖАЛИГИ ДАВЛАТ ҚЎМИТАСИ ЖАМОАСИ

азиз ва меҳнаткаш халқимизни
ҳамда соҳада меҳнат қилаётган барча
ҳамкасбларини улуғ айём –

Наврўзи олам

муносабати билан самимий қутлаб,
энг эзгу тилакларини йўллайди.
Юртимизни обод ва файзли гўшага
айлантириш истагида астойдил меҳнат
қилиб, она табиатни асраб-авайлаш
ниятида қўчат экиб, боғлар яратаётган
ватандошларимизга куч-қувват, тинчлик-
хотиржамлик, хушқайфият
ҳамиша ҳамроҳ бўлсин!

Наврўз айёмингиз қутлуг бўлсин,
азиз юртдошлар!

UZINSURANCE

NAVRO'Z AYYOMINGIZ MUBORAK

BARHANGIZNI EZGULIK, NAFOSAT, YASHARISH,
YANGILANISH, MEHR-OQIBAT AYYOMI BO'LMISH
"NAVRO'Z" UMUMXALQ BAYRAMI BILAN
SAMIMIY MUBORAKBOD ETAMIZ

"O'ZAGROSUG'URTA" AJ

QQB | QISHLOQQURILISHBANK

barcha yurtdoshlarimizni nafosat va ezgulik ayyomi –
Navro'zi olam bilan tabriklaydi.

Sizlarga mustahkam sog'lik, oilaviy xotirjamlik
hamda mamlakatimizni taraqqiy ettirish yo'lidagi
ishlaringizga ulkan omadlar tilaymiz!

ATB "Qishloq qurilish bank" mijozlarga bahoriy
kayfiyat ulashish maqsadida **"JOZIBA"** jamg'armali
omonatini taklif etadi

- ◆ Omonat muddati – **13** oy
- ◆ Omonat foiz to'lovlari – **har oyda kiritish mumkin**
- ◆ Yillik foiz stavkasi – **21** %

(78) 150 00 55 1254 www.qqb.uz

Xizmatlar litsenziyalangan.

Табиат уйғонди сени соғиниб,
Ялпиз қўқатлардан соғсалар ёпиб,
Сумалак тағмини қумсаб, энтикиб
Наврўзим, мен сени соғиндим бу кун!

Аждодларимиз асрлар давомида асраб,
эъозлаб келган Наврўз байрами арафасида,
дилларда сурур, завқу шавқ жўш урган
бахорнинг шундай қутлуг дамларида
ҳамюртларимизни муборак айём билан
табриклаётганимиздан қувончимиз
чексиз. Шу фурсатдан фойдаланиб,
ватандошларимизга бахт-саодат, оилаларига
тинчлик-тотувлик, дастурхонларига қут-
барака тилаймиз. Янги-янги марралар сари
руҳлантираётган аини шу илҳомбахш
лаҳзалардаги хуш қайфият доимо
ҳамроҳингиз бўлсин!

**"Ўзагроинспекция"нинг
САМАРҚАНД ВИЛОЯТИ БОШҚАРМАСИ
ЖАМОАСИ**

QISHLOQ HAYOTI

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар
Маҳкамаси комплекси таркибидagi ҳамда
бошқа дахлдор вазирлик ва идоралар.

Бош муҳаррир: Чори ЛАТИПОВ

Таҳрир ҳайъати:

Жамшид ХЎЖАЕВ, Шавкат ҲАМРОЕВ,
Шухрат ТЕШАЕВ, Муҳаммаджон ТОШБОЛТАЕВ,
Ақтам ХАЙТОВ, Маҳмуд ТОИР,
Ҳабиб ТЕМИРОВ (бош муҳаррир ўринбосари),
Раимқул СУЯРОВ (бош муҳаррир ўринбосари).

Саҳифаловчи-дизайнер: Маркс ЮСУПОВ

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан
2009 йил 13 февралда № 0020-рақам билан рўйхатдан ўтказилган.
Ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2.
НАШР ИНДЕКСИ – 144.
Буюртма Г-347. 2026 нусхада чоп этилди.

Газета "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида босилди. Манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6

Манзилимиз: 100000, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Телефонлар: Қабулхона – (0-371) 236-26-50.
Факс – (0-371) 233-09-93.
Реклама ва эълонлар – (0-371) 236-26-50, (0-371) 233-28-04.
e-mail: info@qishloqhayoti@mail.ru Баҳоси келишилган нарҳда.

ISSN 2010-7021

Босишга топшириш вақти: 21.00
Босишга топширилди: 01.50